

Burgemeester en wethouders

Datum 3 januari 2024

Onderwerp

Drentse Aanpak Ondernijning

Wij willen

Samenwerken met de andere Drentse bestuursorganen om ondernijning tegen te gaan.

Wij besluiten

1. In te stemmen met de Drentse Aanpak Ondernijning;
2. In te stemmen met het verwerken van de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning in het plan van aanpak ondernijning De Wolden;
3. In te stemmen met het machtigen van de burgemeester om namens het college van De Wolden de Drentse Aanpak Ondernijning op 2 februari 2024 te ondertekenen;
4. In te stemmen met het versturen van de raadsinformatiebrief.

Want

1.1 Daarmee werken wij in Drenthe effectief samen tegen ondernijning.

De Drentse Aanpak Ondernijning (voorheen bekend als de 'Drentse Norm') is een samenwerking van de Drentse gemeenten, de provincie, de waterschappen en de RUD om nauwer samen te werken op het gebied van ondernijning. De Drentse Aanpak Ondernijning bestaat uit 28 ambities (waarvan 27 ambities relevant zijn voor gemeenten). De ondertekenende partijen spreken de intentie uit om de ambities binnen twee jaar (richtlijn) na ondertekening te implementeren en/of uit te voeren.

1.2 Daarmee voorkomen wij het zogenoemde shopgedrag van criminelen en gaan wij het waterbedeffect tegen.

Door samen te werken aan een basisniveau voor een weerbare overheid in de gehele provincie Drenthe, wordt ondernijning tegengegaan en daarmee de kans op het 'waterbedeffect' teruggedrongen.

2.1 De ambities binnen de Drentse Aanpak Ondernijning geven invulling aan het plan van aanpak ondernijning van de gemeente De Wolden.

In juli 2023 heeft het college ingestemd met het ontwikkelen en het implementeren van een plan van aanpak ondernijning De Wolden in 2024. Het voorstel is om de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning te verwerken in het plan van aanpak ondernijning van de gemeente De Wolden. De ambities die in de Drentse Aanpak Ondernijning zijn geformuleerd, worden namelijk op dit moment grotendeels niet behaald. Het plan van aanpak ondernijning De Wolden is het uitgelezen instrument om ervoor te zorgen dat de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning behaald kunnen worden. In het betreffende plan volgt ook de eventuele extra formatiegelden die hieruit voortvloeien.

Zie verder bijlage 2 voor de huidige stand van zaken van de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning.

3.1 *De ondertekening van de Drentse Aanpak Ondernijning vindt plaats tijdens het VDG-overleg van 2 februari 2024.*

De bestuurlijke trekker van de Drentse Aanpak Ondernijning is burgemeester Van Oosterhout (gemeente Emmen). Op 2 februari 2024 is er een VDG-overleg gepland, waar alle Drentse burgemeesters voor zijn uitgenodigd. Op de agenda staat ondernijning. Dit moment wordt gebruikt om de Drents Aanpak Ondernijning te ondertekenen. Aangezien de burgemeester reeds is uitgenodigd voor het VDG-overleg, wordt het college gevraagd om de burgemeester te machtigen om namens het college van De Wolden de Drentse Aanpak Ondernijning te ondertekenen.

4. *Wij willen dat de gemeenteraad wordt geïnformeerd over het feit dat de gemeente De Wolden meedoet aan de Drentse Aanpak Ondernijning.*

Het is belangrijk om de gemeenteraad te informeren over het beleid dat het college voert (op het thema ondernijning).

Maar

Er zitten drie kanttekeningen aan de Drentse Aanpak Ondernijning.

1. De nog niet behaalde ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning vragen onder meer om wijzigingen van bestaand beleid, wet- en regelgeving. Het is mogelijk dat bepaalde ambities niet gehaald worden, omdat het college of de gemeenteraad niet instemt met bepaalde voorstellen.

Ter illustratie volgt een voorbeeld. In de Drentse Aanpak Ondernijning is namelijk de volgende ambitie opgenomen:

Binnen het gemeentelijk Bibob beleid zijn de toepassingsgebieden benoemd waar het risico op ondernijning relatief hoog is. De Wet Bibob wordt in ieder geval toegepast bij: Alcoholwetvergunning, Exploitatievergunning voor openbare inrichtingen, Exploitatievergunning coffeeshops en Exploitatievergunning prostitutie/ escort/seksinrichtingen, Omgevingsvergunningen WABO voor de activiteit bouwen (bouwsom vanaf 750.000 euro), voor milieu voor afvalbewerkings- en verwerkingsbedrijven en voor milieubelastende activiteit. Bij de overige toepassingsgebieden bepalen de gemeenten of zij de Wet Bibob toepassen (kan-bepaling).

De Wolden heeft op dit moment een minder ruim Bibob-beleid dan gesteld in de bovenstaande ambitie. Zo heeft De Wolden in de APV geen exploitatievergunningplicht voor openbare inrichtingen (alcoholvrij horecabedrijf). Dit is nodig om hierop een Bibob-toets uit te kunnen voeren. Om de bovenstaande ambitie te behalen, moet dus zowel de APV als de Beleidsregel Wet Bibob gewijzigd worden.

De vaststelling van de APV is een raadsbevoegdheid. De gemeenteraad kan besluiten om geen vergunningplicht in te stellen voor de exploitatie van openbare inrichtingen. Een vergunningplicht kan namelijk ten koste gaan van de dienstverlening, omdat dit gepaard gaat met extra administratieve lasten (het voordeel van een vergunningplicht is echter dat het college weet met wie zij zakendoet, omdat er een screening plaatsvindt. Zo wordt het bonafide ondernemingsklimaat bevordert. Ook kan het vergunningenproces dusdanig worden ingericht dat de administratieve lasten zo veel mogelijk worden beperkt. Ten slotte zorgt een vergunningplicht er ook voor dat – indien nodig – bij verstoringen van de openbare orde en veiligheid adequater gehandhaafd kan worden). Als de gemeenteraad van De Wolden niet instemt met het instellen van een vergunningplicht voor de exploitatie van openbare inrichtingen, dan wordt de bovenstaande ambitie van de Drentse Aanpak Ondernijning dus niet behaald.

De Drentse Aanpak Ondernijning heeft echter geen juridisch dwingend karakter, dus is het advies om – ondanks de mogelijke bestuurlijke uitdagingen – in te stemmen met de Drentse Aanpak Ondernijning.

2. Het risico is dat op basis van lokale ontwikkelingen er toch andere keuzes kunnen worden gemaakt, waardoor het een uitdaging kan zijn iedere partij van de Drentse Aanpak Ondernijning op hetzelfde 'niveau' te krijgen, dan wel te houden.
3. Afspraak is dat partijen, ieder vanuit zijn rol en taken, elkaar ondersteunen in het behalen van de ambities. Dit kan betekenen dat er meer inzet van een bepaalde partij verwacht kan worden. Dit sluit echter wel aan bij het beoogd effect. Vanuit het Bestuurlijk ondersteuningsteam (BOT) van het RIEC zal overigens aanvullende ondersteuning geboden worden.

Achtergrond

De Drentse Aanpak Ondernijning is de Drentse samenwerking voor een weerbare overheid tegen ondernijning. Het initiatief ligt bij het RIEC Noord-Nederland.

Binnen de Drentse Aanpak Ondernijning staan 5 pijlers centraal:

1. Verhogen bewustwording bij het bestuur en de ambtelijke organisatie
2. Informatiepositie en -huishouding
3. Wet- en regelgeving, beleid en handhaving
4. Weerbaar bestuur en een weerbare organisatie
5. Communicatie

Per pijler zijn verschillende ambities beschreven, zoals: "partijen besteden binnen de eigen organisatie structureel aandacht en weerbaarheid en integriteit en het verhogen van bewustwording om ondernijnende criminaliteit te voorkomen en tegen te gaan."

Bij de totstandkoming van de ambities is rekening gehouden met de diversiteit van de organisaties en zijn ze dusdanig geformuleerd dat ze haalbaar zijn voor een ieder. Het uitgangspunt is vanaf het begin geweest het niet enkel bij een overeenkomst te laten, maar ook er ook daadwerkelijk uitvoering aan te geven. Dit heeft ertoe geleid dat de ambities zo concreet mogelijk zijn geformuleerd. De geformuleerde ambities vormen de basis en dienen als groeimodel; waar mogelijk of nodig worden de afspraken aangescherpt of verbreed.

Naast de genoemde ambities is er een aantal basisafspraken geformuleerd om te ondervangen dat het niet enkel een papieren overeenkomst wordt, waaronder:

- Partijen committeren zich door ondertekening aan de implementatie en uitvoering van de gestelde ambities;
- Tweemaal per jaar wordt de voortgang van de implementatie van de aanpak toegelicht aan de bestuurders;
- Partijen starten in samenwerking met het RIEC een ambtelijke provinciale werkgroep met als doel o.a. het bespreken van de voortgang van de Drentse Aanpak Ondernijning.

Ondernijning staat hoog op de bestuurlijke agenda, ook voor De Wolden. In de Kadernota Veiligheid, Toezicht en Handhaving wordt ondernijning geprioriteerd. Ondernijning wordt niet meer gezien als een probleem van stedelijke gebieden. Ondernijning speelt ook een grote rol op het platteland. Dit komt onder andere door de geografische ligging van plattelandsgemeenten, die vaak afgelegen zijn en daardoor minder zichtbaar voor de buitenwereld. Op het platteland tref je veelal specifieke vormen van ondernijning aan. Gedacht kan worden aan de productie van synthetische drugs in boerderijen en schuren, het dumpen van chemische afvalstoffen afkomstig van de productie en opslag van (synthetische) drugs, diefstal van dure agrarische machines,

illegale prostitutie, witwassen en allerlei soorten fraude maar ook ondermijnende praktijken op industrieterreinen en vakantieparken. Ook is er op het platteland vaak minder sociale controle en zijn er minder voorzieningen waardoor criminelen hier makkelijker hun gang kunnen gaan.

De financiële gevolgen zijn

Er zitten geen directe financiële gevolgen aan de Drentse Aanpak Ondernijning.

Het behalen van de ambities van de Drentse Aanpak Ondernijning kan echter wel extra kosten met zich meebrengen. Dit vraagt namelijk onder meer om het wijzigen van beleid en het uitvoeren van extra Bibob-toetsen. Deze mogelijke financiële gevolgen worden uitgewerkt in het plan van aanpak ondernijning De Wolden.

De provincie Drenthe stelt verder voor de Drentse aanpak ondernijning een eenmalig bedrag á € 440.000 beschikbaar, wat zij vanuit het ministerie van BZK hebben ontvangen. In de ambtelijke werkgroep worden voorstellen ontwikkeld ter besteding van deze middelen.

Het RIEC Noord-Nederland stelt daarnaast financiering beschikbaar voor een externe projectleider voor het jaar 2024. Vanuit de gemeente Emmen wordt regie gevoerd op het werven van een externe projectleider.

Alternatieven

Door als partijen gezamenlijk ambities te stellen en vervolgens meer structureel de samenwerking te zoeken, wordt het criminelen bemoeilijkt om misbruik te maken van legale diensten en structuren. Als De Wolden zich niet aansluit bij de Drentse Aanpak Ondernijning, dan loopt De Wolden een groter risico op vestiging van criminelen (het waterbedeffect).

Communicatie

Op 2 februari 2024 volgt bij de ondertekening van de Drentse Aanpak Ondernijning een persmoment. Nadere informatie hierover volgt.

Bijlagen

1. Drentse Aanpak Ondernijning (definitieve conceptversie)
2. Stand van zaken ambities Drentse Aanpak Ondernijning gemeente De Wolden
3. Raadsinformatiebrief